

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/523

KARAR NO : 1983/594

ÖZET: Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunan ve 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı Yasa ile değişik 13/b maddesi uyarınca sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla umumi ve müşterek gaye içerisinde bağlantılı bulunan suçlara ait davaları Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Mehmet Ali Öz ve arkadaşları

O L A Y : Sanıklar Doğubeyazıt ilçesinde mevcut Anayasal düzeni yıkmak amacıyla silahlı bir örgüt kurarak 13.10.1978, 27.11.1978, 30.11.1978, 21.12.1978, 1.5.1979 ve 18.5.1979 günlerinde amaçlarını gerçekleştirmek için çeşitli yerlere bomba atmak bazı yerleri kurşunlamak ve yakıp yıkmak ve aynı zamanda aynı amaçla yasak yayınları saklamak ve okutmak ve bildiri dağıtmak suretiyle Anayasal düzeni silah zoru ile yıkmaya çalışma suçlarını işledikleri iddia olunarak sanıklar Mehmet Keskin ve 14 arkadaşı hakkında TCK.nun 146/1., 171/1., 173/son. maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle Ağrı C. Savcılığı'na 11.6.1979 günlü iddianame ile kamu davası açılmıştır.

Sanık Mehmet Yıldız'ın da aynı suça katıldığı iddiasıyla aynı yer C. Savcılığınca 12.9.1979 günlü ve sanıklar Aydın Kadam ve 2 arkadaşı haklarında 27.9.1979 günü ve sanıklar Mehmet Sıtkı Karademir ve 5 arkadaşı haklarında 29.12.1980 günlü iddianamelerle 4 ayrı kamu davası açılmıştır.

Doğubeyazıt Sorğu Hakimliği; sanıklardan Mehmet Keskin ve Seracettin Salman haklarında, 27.11.1978 günü, müşteki polis memuru Barbaros Ilgıt'ın evine dinamit atmak olayından ilk tahkikat açılmış ve 7.5.1980 gününde, aynı olay hakkında Ağrı C. Savcılığınca ağır ceza mahkemesine açılan davada Ağrı Ağır Ceza Mahkemesince görevsizlik kararı ile dosya sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesine gönderilmiş olduğu gerekçesiyle bu tahkikat dosyası da sıkıyönetim askeri savcılığına göndermiş ve Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca 14.8.1981 günlü iddianame ile 264/6., 516. ve 522. maddelerine göre sıkıyönetim komutanlığı 1 nolu askeri mahkemesine kamu davası açılmıştır.

Ağrı Ağır Ceza Mahkemesi; 11.6.1979, 12.9.1979 ve 27.9.1979 günlü iddianamelerle açılan davaları birleştirdikten sonra 25.4.1980 gününde, esas 1979/185, karar 1980/27 sayı ile; atılı suçun, işleniş biçimi ve gayesine göre Anayasa'nın tanıdığı

temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan bulunduğu görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir. Yine aynı mahkeme 3.3. 1981 gününde, 1981/78-29 sayı ile; 29.12.1980 günlü iddianame ile sanıklar Mehmet Sıddık ve 5 arkadaşı hakkında açılan davada (Bu davanın evveliyet hakkında 25.4.1980 gün, esas 1979/185, karar 1980/27 sayı ile görevsizlik kararı verildiğinden bu davada da aynı gerekçeler nedeniyle görevsizliğine karar vermiştir.

Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi; Adli Yargıdan gelen her iki dava dosyasını 26.5.1981 gününde ve askeri savcılığa açılan sanıklar Mehmet Keskin ve Seracettin Salman hakkındaki dosyayı da 11.6.1982 gününde birleştirilmelerine karar verdikten sonra 16.7.1982 gününde, 1980/539 sayı ile; sanıklara atılı suçların Ağrı ilinin 18.4.1980 tarihinde sıkıyönetim kapsamına alındığına göre sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülen dava dosyaları ile bu dosyanın hukuki ve fiili yönünden irtibatlarının bulunmadığı ve genel ve ortak amaç içerisinde işlenmediği görüşü ile davanın Adli Yargı yerinde görülebileceğinden ve bu nedenle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adan yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kaçan ve Ergun Argon'un katılmaları ile yaptığı 30.11.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Fehat Fehanoğlu'nun Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlar siyasal ve ideolojik amaçlı olduğundan sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkindir.

Hernekadar atılı suçların Doğubeyazıt ilçesini de kapsamına alan Ağrı ilinde 20.4.1980 gününde ilân olunan sıkıyönetimden üç aydan daha önce işlenmiş ise de; sanıklara atılı suçun, içeriğine, işleniş biçimine ve dosya içerisinde mevcut Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 31.5.1982 günlü yazısına göre sanıklardan M. Sıddık Karademir, Mehmet Dönder, Hasan Özmen, Cahit Özdemir, Seracettin Salman ve Mehmet Emin Turan haklarında anayasal düzeni silah zoru ile yıkmaya çalışmak suçundan 2 nolu askeri mahkemeye dava açıldığı, sanık Seracettin Salman hakkında Samsun C. Savcılığınca sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak, ideolojik nedenle adam öldürmek, 6136 sayılı Yasa'ya muhalefet suçlarından soruşturma açıldığı ve dava dosyasının görevsizlik

lik kararı ile 2 nolu askeri mahkemeye gönderildiği aynı sanık hakkında THKP-C Kurtuluş, PKK ve UKO adlı yasa dışı gizli örgüte üye olmak suçundan kamu davası açılıp, davanın 2 nolu askeri mahkemesinde 1981/101 esas, 1981/424 karar sayılı kararı ile sonuçlandırıldığı ve sanık Nizamettin Kadam'ın özgürlük yolu adlı örgüte üye olmak suçundan 2 nolu askeri mahkemede kamu davası açıldığı, sanık Mehmet Ali Öz hakkında muhtelif tarihlerde PKK ve Kürdistan Apoçular Örgütüne girmek suçundan ve 10.3.1981 gününde Doğubeyazıt ilçesinde bekçi Ahmet Soğan'ı öldürmeye azmettirme, bomba imal etmek suçlarından soruşturma açıldığı ve halen soruşturmanın devam etmekte olduğu ve yine aynı sanık hakkında 7.4.1981 gününde güvenlik kuvvetlerine ve bakçiler Mustafa Uğur, Muhittin Sancak ve Ferhat Kocadağ'ı öldürmeye teşebbüs suçundan soruşturma açıldığı ve halen soruşturmanın devam etmekte olduğu bildirilmiş bulunmasına göre, birt kısım sanıkların bu eylemleri ile açılan davalara konu olan suçlar arasında örgütsel ve organik bağ bulunduğu anlaşıldığından ve diğer sanıklar içinde CMUK.nun 3. ve 353 sayılı Yasa'nın 18. maddeleri nazari itibare alındıkta; 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesine göre davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenle Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine, 31.10.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi

Başkan
Servet Tüzün

[Signature]

Üye
Y. İsmet Ayer

[Signature]

Üye
Ali Suat Erkoç

[Signature]

Üye
Mustafa Aksoy

[Signature]

Üye
Necati Karakıs

[Signature]

Üye
Osman Kayacan

[Signature]

Üye
Ergun Arğan

[Signature]